Kilenczedik évfolyam. 217-ik szám. Kolozsvártt, 1879. kedd szeptember 23.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak.
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Orpelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Vallfisch gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod. Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Az uj helyzet.

(Sr.) Napról-napra derül a nemzetközi helyzet és ujabb bizonyitékokat hoz Andrássy gróf külpolitikájának helyessége mellett. Csak augustus 3-ig kell az embernek visszaemlékezni, hogy erről — ha még addig meg nem győződött — meggyőződjék. Az oroszok a Balkánról kivonultak. Montenegro fejedelme hódolatát jött kifejezni Bécsben, Bosznia és Herczegovina békés birlalásához csatoljuk Novi-Bazár békés megszállását, a török kormány teljes elösmerését fejezé ki Andrássy egész politikája felett, a két állam közt a szivélyes viszony helyreállott, Oroszország Németországgal összeveszett és Bismarck Bécsbe jött, hogy politikánk erejét bizonyitsa és szövetségünket Németországnak biztositsa. Ezek a tények, melyekkel szemben oly valótlanságnak tünnek fel az ellenzék állitásai és jóslatai, hogy az ember a magyar politikai belátás és józan ész reputatiója miatt, valóban resteli még csak fel is emliteni azokat. Mert hiszen tudja mindenki, hogy két álló esztendő óta, egyebet sem hallott az ember az ellenzék szájából — mint hogy osztozkodunk a muszkával, ez kapja Bulgáriát és Kelet-Rumeliát, honnan soha ki nem vonul. Hát ez bizony kivonult és az osztozkodásból mi kaptunk, ő semmit.

Hogy pedig a két tartomány megszállása vagy Novi-Bazárba bevonulásunk hogy tett tönkre minket; azt pénzügyeink folytonos javulása eléggé bizonyitja; a minthogy távol állanak tőlünk azon alkotmányos bajok is, melyek biztos bekövetkezése, a dualismus veszedelmére és a foederatio ujjászületésére nézve biztos kilátásba volt helyezve. Tudjuk, hogy hányszor volt emlegetve a „szláv politika“ győzelme, külső és belpolitika téren: úgy, hogy az ember csodálkozva látja, hogy az oly apodictice hirlelt következmények még csak nem is mutatkoznak; nem, hogy küzdonünk kellene ellenök; a mire való képességünket is tagadta — az alkotmány és nemzeti erő becsmérlésével — az ellenzék.

Végre aztán következett a sensationalis korszak. „Andrássy és politikája“ bukott. Meg is volt magyarázva, hogy miért. Ekkor aztán kitünik, hogy hódol neki Nyugat-Európa, utódjául egészen befolyására, az ő teremtménye tétetik és Bismarck kéri látogatását, azután viszonozza azt, hogy consolidálják az eddigi politikát. Ilyen bukást nem látott ugyan még a világ; hanem hát az ellenzék sensatiot kereső vágyának kellett még — ez a fiasko is.

De nem folytatjuk a paralellát; mert gyönyörüségünk benne nem telik. Csak sajnálkozásunkat fejezzük ki az ellenzéki vakság felett különösen két okból. Az egyik az, hogy elnyomta benne azt a hazafiságot, mely a magyar államférfi európai állása, elösmertetése és az által befolyásunk felett örömben kellene, hogy kitörjön, és vakságában odáig ment, hogy ki is köté, hogy magyar államférfi a monarchia élére ne álljon. Másodszor sajnáljuk ezt azért, mert nemcsak politikai reputationknak árt; de egyszersmind lehetetlenné teszi az uj helyzet méltánylását és annak kellő kizsákmányolását.

Es — pedig erre nagy figyelmet kell forditanunk.

Az európai constellatiok megváltoztak. Oroszország háttérbe van szoritva és éles ellentétbe jutott épen azon állammal, melylyel évszázadok óta állandó szövetségben volt — t. i. Németországgal. Ez utóbbi egészen felénk fordult és a keleti ügyekben — valóban önzetlenül — védte, érvényesitette Oroszország ellenében érdekeinket; Nyugat-Európa felébredt — a keleti ügyek iránti aluszékonyságából, mi eddig oly szabad működési tért biztositott Oroszországnak, és solidaritásba lépett monarchiánkkal; de épen ennek terjeszkedése, növekedő ereje fölkelté Olaszország és Oroszország féltékenységét és e két államot hozta egymáshoz közelebb; Németország pedig Francziaországtól való félelmében kereséi szövetségünket.

Ez az uj helyzet; melynek kiegészitő része keleti positiónk megszilardulása és anyagi érdek-sphaeránk kiterjesztése. Ezt a helyzetet kell consolidálni és kizsákmányolni; azért, mert minden irányban meg lehet igy óvni nemcsak érdekeinket, de cselekvési szabadságunkat is; és kizsákmányolni kell — egyfelől: a béke biztositékait, másfelől: az anyagi érdekünknek nyilt uj tért. Ez a valóban realis politika, mely nem rombol egyebet, — mint hóditó terveket és rabbilincseket; nem teremt egyebet, mint politikai egyensúlyt és uj működési tért az iparnak, kereskedelemnek. Ebben nyer valódi kifejezést korunk szelleme és azt megérté Andrássy; ezért érdemel elösmerést!

Deési kiállitás.

Midőn a tárlatunk érdekében megindult mozgalom nagyobb mérveket kezdett ölteni és a székes-fehérvári a bezárás stadiumában volt, kivánatosnak mutatkozott mozgalmunknak olyan irányt adni, melynélfogva az oda fejlődjék, hogy a székesfehérvári kiállitásnak mintegy méltó folytatása legyen.

Ezen czélt elősegiték a helyi viszonyok, Erdély specialis körülményei. S hogy ezen czél csakugyan el fog-e éretni, azt nem sokára megtudjuk; tény az, hogy a legszebb reményekkel várhatjuk azon időpontot, a mikor közvetlen meggyőződést szerezhetünk magunknak.

A bejelentési határidő september hó 1-jével lejárt, de a bejelentések szakadatlanul tovább folynak. S habár a késedelem elég ok volna a bejelentések visszautasitására, ez nem történik meg, már csak azért sem, mert igy ki volnának tárlatunkból zárva azok, a kik ennek eszméjét korábban ellenszenvvel fogadták és ma csak az áról sodortatva érkeznek hozzánk nem csekély kezelési nehézségeket okozva. Ezen nehézségeket a kezelésre forditott megsokszorositott szorgalom és munkásság elháritják az okból is, hogy üdvözitsék a megtérteket. Alább bátorságot veszünk magunknak egy körlevelet közölni, mely az alosztályok elnökeihez van intézve, hogy ebből is tájékozást meritsen mindenki, mennyi gond fordittatik a beküldött tárgyakra csak azért, hogy utó-

A kiállitás programmja [illegible] már a közzé is volt téve, de utólag — vendégeink előnyére — módosult, a mennyiben october 23-ik napjának d. e. 11 órakkor fog megtartatni azon ünnepély, a melyen gróf Zichy Jenő úr a székesfehérvári tárlaton kitüntetést nyert erdélyi kiállitóknak személyesen nyujtandja át az érmeket.

A nevezett gróf úr, midőn Déésen keresztül átazott, nem találkozhatott kiállitásunk fejével, az e tárgyban hozzája menesztett levél pedig a gróf úr otthon nem léte miatt kezéhez nem juthatott, ezen kérdés tehát csak most nyerhetett végleges megoldást. A magyarországi kiállitók Székes-Fehérváron nyert kitüntetéseiket october 15-én Budapesten veendik át. Ezen napok iparunk és gazdaságunk történetében kiváló emlékezetűek lesznek, mert azokon jutalmazandják a valódi érdemeket, a kizárólag munkával szerzett érdemeket.

Programmunkban october 23-ika még egy másik változást is szenvedett, mert ennek estéjére tétetett a kolozsvári „Polgári Dalegylet“ dalversenyének megtartása.

A dalárda átjövetele a szállásoló bizottság eddigi tevékenységét még jobban megsarkantyúzta, ugy, hogy e tekintetben teljes megnyugvással nézhetünk a jövő ünnepélyességek elé. Minden előjelből a látogatottság nagyságára lehet következtetnünk, ugy hogy könnyen megeshetik az, miszerint a megnyitás alkalmával tartandó diszebédnél az előirányzott 300 teritéknél több lesz szükséges, annyival inkább, mert e lakomának diszét bizonyára hölgyek részvétele is emelni fogja, a mint ez a tavalyi kiállitásunkon is történt Az ebédjegyek már szét is küldettek azon fölkéréssel, hogy a kellő időben nyerendő tájékozás szempontjából, vagy azokat vissza, vagy pedig azok árát — egy jegy ára 2 frt 50 kr, — october 10-ig küldjék be. Ebből kitünőleg van itt minden féle élvezetről gondoskodva. A szellemi élvezetek emelésére fog hatni Moskovitz M. budapesti gépészmérnök iparirányu fölolvasása, melyre Moskovitz úr önkényt ajánlkozott, ilynemű fölolvasást Kovács Samú úr, a gyümölcsészet és haszonkertészet osztályának elnöke is szives lesz tartani.

Annak megemlitése után, hogy megyeházunk egy közgyülési határozat értelmében csinositatik, mely munka-kiállitásunkra kész lesz s igy ezen közgyülésünk imposans volta vendégeink [illegible] hangsúlyozott körlevelet:

„Déésen, 1879. septembee 20-án. Körlevél, az alosztályok igen tisztelt elnökeihez! A szükségelt rend tekintetéből kivánatosnak találjuk a következőket becses figyelmükbe ajánlani, kérvén a tisztelt elnök urakat, miszerint ezen jóakaró figyelmeztetésünket a különben előállható zavarok kikerülhetése tekintetéből szigoruan szemelőtt tartani sziveskedjenek.

1-ör. Minden kiállitó doboz, vagy ládája, a mint azokból a tárgyak kicsomagoltatnak, egy előre meghatározott raktárba elhelyezendők, még pedig akként, hogy minden egyes kiállitónak ládáján vagy dobozán neve feltünőleg reá vezettessek, ez által eléretik azon czél, hogy a kiállitásunk lezajlása után azonnal foganatba veendő visszacsomagolások minden kiállitó részére a saját doboza vagy ládájában fog eszközöltetni.

2-or. Fölkérjük a tisztelt Elnök urakat, hogy a mint a tárgyak kicsomagoltatnak és elhelyeztetnek, legyenek szivesek minden egyes csoportban résztvevő kiállitót kivétel nélkül feljegyezni és a kiállitó neve mellé határozottan megjelölni, hogy minden egyes kiállitó tárgya mennyi helyet foglalt el.

A kifejezés □ mértékben adandó fel.

Ezen jegyzék az elhelyezés után azonnal titkárunk kezéhez leteendő. Végezetül bátrak vagyunk még különösen a tisztelt elnök urak szivességét arra is kikérni, hogy minden egyes kiállitótól beérkezett tárgyakat a catalogus alapján átvenni sziveskedjenek, oly tárgyakat azonban, melyek a catalogusban csak összeségben vannak emlitve, azon oknál fogva külön jegyzékbe tenni méltóztassanak, hogy a visszacsomagolásnál a kiállitott tárgyak hiány nélkül ismét a kiállitók birtokába visszabocsáthatók legyenek, Báró Bánffy Dezső s. k. főispán mint a kiállitási elnök. Bovánkovics s. k. titkár.“

Ez után megjegyzem, hogy számos szükségesnek mutatkozó ily nemű intézkedés történik melyek mindegyikét az elnökök, a legnagyobb lelkiismeretességgel és pontossággal hajtják végre.

Ez alkalommal válaszolhatunk azon fülemhez batott kérdésre miért választottak csupa deési embert elnöknek? Azért, mert azok a helyszinén lévén [minden, fennakadás nélkül közlekedhetnek közvetlenül a végrehajtó bizottsággal, s a kiszeosztályuk tőtől rendezőit a nehány szükséges érkezletekre. Itt helyén levőnek látom megemliteni azt is, hogy a juri tagjai nincsenek még mind megválasztva. Minden biráló bizottság áll az elnökön kivül 6 tagból, ebből 4 megválasztatott már, 2 pedig minden osztálytól külön-külön későbben fog saját keblébe választatni a hozzánk érkező idegenek közül.

Deés, 1879. szept. 21.

Havas Gyula.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

A HERCZEGNŐ HAZATÉRESE.

REGÉNY.

Irta:

VINCENT JAKAB.

Második rész.

VI.

(Folytatás.)

Őrült remény keletkezett szivemben. Érdekkel kérdezősködtem, a dolog felől, s im ezeket tudtam ki atyámtól. Komoly zavargások, melyeket az alkirály kormányzatával elégületlen párt idézett elő, szükségessé teszik egy biztos ügynök Londonba s Párisba való küldését. A khedive e kiküldetésre Mohamedet jelölte ki s az, meglehet két-három hónapig is távol fogja őt innét tartani.

Két egész hó, Mártha! ez üdvösséget, ez reményt ad nekem! Nehezen birtam elrejteni örömömet. Azonban atyám kitalálta, hogy e késedelem, melyet habozva késett tudtul adni nekem, nem igen nagy kedvetlenséget okoz; dicsérte józan eszemet, s megköszönte, hogy legalább azzal kivánom enyhiteni aggodalmait, hogy annyira erőslelkünek mutatom magam. Ekkor őszintén bevallotta személyes félelmeit is; mert ámbár, hogy házasságunk ügye nincs veszélyeztetve, az bizonyos, hogy Mohamed pártjának bukása, balvégzetes leend, mindnyájunkra nézve. Egy rögtöni eszmém támadt.

— Hisz abban az esetben atyám, szólék mosolyogva — talán ideje volna elfogadni a Feridéh tulzott eszméit, s az „uj“ Egyiptomhoz csatlakoznunk.

— Feridéh, egy őrült bolond!

— Nem oly nagyon őrült, miután a nap felé fordul; miért ne hajolnánk meg mi is, a felkelő nap előtt?

— Gyermek! felelt az eddiginél komolyabb hangon, te mit sem értesz e kérdésekhez, külön véleményre oszlásokhoz; ha a régi párt megbukik, esetében minket is maga után ragad. Az uj párt reánk nézve csak ellenség lehet.

— Nos! kiáltottam fel meggondolatlanul, a kiegyezkedés létre jöhetne én általam!

Atyám meglepetve tekintett reám, s nem állhatta meg, hogy el ne mosolyodjék.

— Tudod-é hogy te valóságos kepzett diplomata vagy? szólt.

A mint eltávozott én a boldogságtól csaknem magamon kivül, e pár sort küldöttem el szegény Hassánemnak:

„Remélj! . . . Szeretlek!“

Harmadik rész.

I.

Vannak az életben oly végelhatározások, melyek után nincs többé visszatérés, s melyek további sorsunkra döntő hatással vannak. A koczka éltem felett el vetve, kedves Mártám; szerelmem e bevallása által biztositottam magam minden gyáva habozás ellen. Bármi történjék is ezentul, a Mohamed nejévé, már soha sem lehetek. Meg bukjék, vagy emelkedjék állásában: mély ösvényt ástam magunk közé. Vagyont, jövőt, mindent feláldoztam szerelmemnek. Megküzdök, ha kell, atyám akaratával is. Többé nem vagyok a magamé! . . . Hogy irjam le azt az örjöngő öröm mámort, melyet Hassan levele kifejezett, midőn választ küldött, a lelkem mélyéből felfakadó kiáltásra, melyet többé nem tudtam elfojtani? És e szegény szív elragadtatott bámulatát, alig merve a boldogság egészbe tekinteni, mely egészen elvakitotta! . . . Ha láttad volna őt másnap, midőn arra kocsiztunk Saigával, ki elkisért futólagos találkozásaink áldott szinhelyére, hol akaratom ellenére, annyi édes felindulást éreztem.

Minő kéjes és megindító visszaemlékezések voltak ezek, melyeknek mámorát most lelkifurdalások nélkül élvezhettem, csaknem bizva a jövőben! „Virágunk“-ból egy ágat ejtettem lábaihoz, miközben a kocsi velünk tovarobogott a pusztai úton. Mikor visszatértünk, költöm még azon a helyen állt. Láttam mint viszi a jázmin ágat ajkaihoz. Mintha csak saját ajkaimon éreztem volna azt a csókot! . . .

(Folytatása köv.)

Torda környéke.

(Folytatás)

Szind felől is mutatkozik eoczen képződmény, durva mészkő*) és a felekihez hasonló vörös fövény mig keletre a hasadékhegytől különvált magasbérczet lajtamészkő koronázza,**) s az innen Torda irányában terjedő térség anyaghalmai is a neogen korból valók. (A felső márgát keskeny kavics réteg választja el az alábbi nagy tömeg homoktól, mint ezt az Aranyos meredek partszakadékainál láthatni) Szind és Mészkő mellett, Hunfalvy véleked ése szerint talán eoczen márgában gypszzőmök vannak. Mint Máriaüveg és mint alabástrom előjövő ez itt***). Az alabástromot a mult évtized közepe táján Izsó megvizsgálta sjeles minőségének találván, több szekér tehernyit szállittatott fel belőle Budapestre. A mészkői szőlők é. széle mellől egy különös bemélyülés vonul keletre, hasonló régi mélyúthoz, de még inkább kiszáradt folyammederhez (a benne elszort nádastavak is erre emlékeztetnek), s a Keresztesmezőben enyészik el. E terjedelmes árok jó ideig agyagpalán vág keresztül, mely fehér ugyan, de jelentékenyen különböző a Tordától északkeletre és keletre található trachittufftól.

A tordahasadéki völgy keleti részén kiemelkedő csucsokat Hunfalvy az augit-porphir valamely válfajának tartja. A Szindfelőli tarbércz ugyanoly kőből áll; azontul a televény nagyrészt eltakarja ugyan, de ugy látszik, egész Koppánd tájáig terjed, az itt levő hasadék torokvölgyét szintén ily bérczek környezvén. Hunfalvy csak „talán“ véleményezi porphirnemnek, ellenben magam többektől dioritnak hallám neveztetni. Hankó pedig mint trachitról és zöldporphirról beszél. Ha helyzetére nem is teszünk vonatkozást, mint diorit közé módnélkül kevés amphiból vegyülhetett, legalább ennek nyomát se vettem észre. Talán felszitporphir! A „szökedomb“ is, ha nem csalódom, ebből áll.

Szind felől, egész a hasadékkal átellenes tájakig, több helyt találhatni oldalüregeiben caolirt, melyet már a harminczas években hordtak mint a jó Ercsei irja, „a batizi, nagy-görgényi stb.“ porczellángyárak számára.

A hasadéktorkolat leirásánál é. keletre egy bérczen néhány fehérlő ködarabotláttunk. Falmaradványai ezek egy ott állt castrum.

E vár eddig ismeretlen volt s hogy mikép maradhatott oly sokáig rejtve e vidéken, melyet annyi régész látogat, azt csakis az a körülmény fejti meg, hogy a hasadékhoz vivő utaktól félre esik (azaz hogy ép alatta megy el az egyik) és igen közel e csodás természeti ritkasághoz s ugyan ki venné észre, mondaná valaki, a nap fényénél csillagokat s a hegy melllett a vakondokturást. Magam is véletlenül akadtam reá, 1874 őszén s csak mult évben győződtem meg arról, hogy római és nem Árpádok idejebeli kastély maradvány, mint ezt azslőtt hittem.

Alakja, a legtöbb római erőditménynyel megegyezőleg, négyszög; legnagyobb hosszúsága (kelet-nyugot) mintegy 190, szélessége pedig 100—120 lépés. A falak nyomait mindenütt jól ki lehet venni; nyugot felől még áll belőlük pár roppant vastag s két-három öl magas rész fenn, az anyag, melyből épültek, egymásra rakott mészkölap. A vártéren számos mélyedés s néhány kő, cserép és téglarakás látható.

Hogy római várral van dolgunk, az kétségtelen; bizonyitják ezt egyfelől téglái, melyek szinre s egyátalán égetésmódra nézve megegyeznek a Salimae helyén elszortakkal, s mutatja az is, hogy a Keresztesmező falvaiban, mint Traján várát emlegetik.

Létezése által három rejtélyt látok megoldva. Meglepő volt reám nézve mindig (ha ugyan használhatom e kifejezést) az, hogy sokan egész komolyan tudják hinni a Bajkavár falainak római aktól épitetését, nemcsak, sőt Jókay ezek után indulva lakót, őrséget is helyez bele; pedig világos, hogy ha e nép szükségesnek látja, Salinae, az Aranyos mellett és a Mészkőn volt telepei érdekében, a havasokat ez oldalról is szemmel tartani, várat épittet oda s nem egy világ és vizenélküli üregbe helyezi harczosait, honnan könynyen kifüstölhetik azokat, mielőtt Markodáva, — — — s a két órányira fekvő Salinae lakói hirt is vehetnének veszedelmükről ellenben, most (mivel a hasadék túlsó feléről könnyen kaphattak segélyt) valószinűnek látszik, hogy a Balikavár egy előre tolt őrszem tanyája lehetett, ámde még igy sem adhatok hitelt e vélekedésnek: a gyarmatosok biztonságáért korántsem a sziklák közé, honnan sommit, hanem a hegygerinczre, honnan az egész vidéket beláthatni, állitották volna fel őrseiket, (itt szükségesetén, magába a várba is jelt adhatván). Ebből s azon körülményből indulva, hogy a Balikavárban és környékén nem láttam római cserép és téglamaradványokat, ellenben a hasadék kövei közt durva és rosszul égetett cseréptöredékeket igen, következtetem azt, hogy e barlangokat nem a rómaiak erősitették meg. Véleményem szerint a tordaiak tehették s mégpedig a 11-ik vagy 12-ik század körül, vidékük ekkor a kunok és tatárok betörései miatt ép oly bátortalan lévén, mint később a magyar alföld a mohácsi vész után. Erre mutat az is, hogy a barlang mellett két felől, a hasadék maga is el volt zárva, mint Ercsei állitja pallisadeokkal, mint Jókay irja tölgyfakapuval és vasrostélylyal, melyel a vizet fölfogva, a hozzáférhetés nehezitve legyen. Ez intézkedés oly nép műve, mely egészen önmagára lehetett utalva s éltét és vagyonát nagy oka volt félteni. A mongolokról pedig tudjuk, hogy hóditás korának leghadképesebb harczosa volt. . .

(Folyt. köv.)

*) Hunfalvy. A m. birod. t. v. II. Kt. 338 l.

**) A lajtamészkő a koppárdi-hasadéknál is előfordul s úgyszintén Várfalvánál is, mely utóbbi helyt bányásszák is.

***) Szind körül találhatni oly gypszet is, mely szépségben a zsoboki „márvánnyal“ vetekedik.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Bismarck megérkezése Bécsbe.

Bismarck herczeg vasárnap este 9 óra 50 perczkor Bécsbe megérkezett. A pályaudvar perronján a legválogatottabb közönség volt jelen. Reiner herczeg, Malmaun német főkonzul, a német követség személyzete várakoztak a pályaudvarban, hová a vonat megérkezése előtt egy negyed órával Andrássy gróf és a király által üdvözöltetés végett rendelt Steininger kapitány elérkezett. A midőn a vonat berobogott, viharos üdvözletek törtek ki s mindaddig tartottak, mig a herczegi család a pályaudvarban volt. A herczegnő, ki a kocsiból elsőbben lépett ki, Reusz herczeg és Andrássy gróf által kézcsókkal üdvözöltetett. Azután következtek Odescalchy herczegnő és Alten grófnő; erre Vilmos gróf és utoljára Bismarck herczeg. Az üdvözlés a herczeg és Andrássy gróf között igen szivélyes volt. Ezután elhagyták a pályaudvart és pedig: a herczegnő a német nagy követ karján, Bismarck herczeg Andrássyval élénk beszélgetésben és a négy udvari kocsit foglalták el. Az elsőben helyet foglalt a herczegnő Reuss herczeggel, a másodikban Bismarck herczeg Andrássy gróffal és az „Imperiale" szállodába kocsiztak.

Az utczákon levő közönség, mely a Mariahilferstrasset egész a szállodáig ellepte — legélénkebben üdvözölte a herczeget.

Látogatásának előre megállapitott sorrendje ez volt: Hétfőn reggel Bismarck nehány látogatást fog tenni s azután az uralkodó által fog audiencián fogadtatni. Este részt vesz az udvari ebéden. Ha egészségi állapota megengedi, 7 órakor el fog menni az operaházba. Kedden értekezése lesz a német kanczellárnak, Andrássy gróffal és Heymerle báróval, négy órakor Andrássyhoz megy Schönbrunnba ebédre, a melyhez csak nehány Andrássyhoz közel álló személyiség s azonkivül olyanok lesznek meghiva, a kikkel Bismarck már régebben érintkezett. A diplomatiai testületből csak Reusz herczeg, a német nagykövet lesz meghiva. Szerdán este vagy csütörtökön reggel fogja Bismarck elhagyni bécset.

Az oroszok hangulata.

A békebontó czim alatt a „Nowoje Wremja" egy hosszu vezérczikket közöl, melyben a többi közt ezeket mondja: „Ausztria a berlini szerződés védelme alatt tovább előre tolta csapatait a Balkán déli része felé és ez által zavarja a kelet békéjét, Európa békéjét. Ausztria kihivja az egész szlávságot. Olaszországnak és ennek szövetségesének is odaveti a kesztyüt. Alig hogy Montenegróban elkezdték rendezni az ország haladását célzó reformokat, máris háznak és Montenegró bel- és külpolitikáját a szláv szellem ellenségének, a bécsi és budapesti cabineteknek alávetni igyekszik. A megerősödött Szerbia igyekszik kifejleszteni ipari erejét, vasutakat akar épiteni és az osztrák kabinet ez elé nehézségeket gördit és ellentállás esetén elnyomatással fenyget, mint 1876-ban. A bolgár Macedonia szinte osztrák tartománynak van kiszemelve, hova nemsokára Uchatiusok fognak küldetni, honnan ezeket Sofia és kelet-Rumélia felé is lehet irányitani. Egy szóval a török pasák helyébe most az egész Balkán-félszigeten osztrák udvari tanácsosok és magyar biztosok lépnek. Bürokratizmussal és fegyveres kézzel akarják elfojtani a szláv szabadságot és tönkre tenni a szláv kulturát."

Ily hangon van tartva az egész czikk és végül a lap Oroszországot segélyre szólitja fel az osztrák-magyar rablók ellen.

Gorcsakoff közelebb levelet irt Milán fejedelemnek és e bírt megerősiti a „St. Peterburyskija Wjedomosti", mely a következő nyilatkozatot teszi: „Azt hiszik nálunk, hogy nagy férfiaink a szláv kérdést már teljesen elejtették, midőn birodalmi kanczellárunk hirtelen ennek ellenkezőjét bizonyitá be. Egy, közelebb Milán fejedelembez intézett levelében Gorcsakoff csak nehány, de szivélyes szavakban kijelöli azon utat, melyet a kisebb szláv tartományoknak követniök kell. E tanács abból áll, hogy a fejedelemségek Oroszország protectoturatusa alatt egymással szövetkezzenek, hogy erősek legyünk a küszöbön levő harczra Németország és Ausztria ellen".

BELFÖLD.

Tisztelt szerkesztő ur!

Czáfolat.*)

Becses lapja 207-ik számában f. hó 11-iké-ről egy czikk Szebenből figyelmezteti az egyházi hatóságot Gyulafehérvárt két itteni német pap eljárására,

Ezek egyike ellen nyilvános tudomásra hozatik, hogy az egy katholicus intézethez tanitónőt keres a román nyelv oktatása végett; ugyancsak ő fölhivja a magyar növendékeket is a román nyelv megtanulására, mivel az egy-két román lányka nem lenne képes a román tanitónőt di jazni.

Nős, miért nem vádolja a czikkiró a másik német papot, a ki az orsolya-zárda-iskola — tehát szintén katholicus intézet — igazgatója, az egyház és állam elleni hasonló merényletről? hiszen ottan már évek óta a román nyelv tanittatik is! Igen, mivel ottan ezen oktatás már a jelenlegi igazgató t. Horn ur előtt létezett és létezik most is az egyházi és állami hatóságok tudtával; tehát neki e tekintetben szemrehányást tenni nem lehetett, és a czikk iró nem a dolog, hanem a személyekkel bajlódik. Különben magát a m. k. közoktatásügyi minisztert még nagyobb mértékben kellene vádolni, mivel a helyi államgymnasiumnál a román nyelv oktatása egy az állam által dijazott tanitó által történik és az oktatásban való részvétel a román tanulókra nézve épen kötelezett; a többiekre nézve a részvétel tudtom szerint kifogás alá nem esik.

Nő de mivel személyeskedés a czél, Horn ur sem kerüli ki a maga sorsát; a czikk iró őt is megfeketiti. Halljuk csak! Horn ur egy Resinákban született, sok bolyongás után néhány napra ide jött román, de „magyarrá válni szándékozó leányt", ki jelenleg ismét Bukurestben él, itt szándékolt conversiója czéljából a helybeli plébánoshoz utasitott és ezáltal — persze — akadályozta, hogy magyar lehessen!

Az egyház és az állam tehát ezen két pap által veszélyben van! Videant consules!

Kedves barátom, nem szégyenli mivelt ember létére ilyen izetlenséget magyar lapba irni?

Szabadjon nekem még következőket megjegyeznem! Én 18 éve hogy Erdélyben vagyok, szakadatlanul működtem különféle nyilvános tanintézeteknél, 8 évig hittanár voltam a helyi államgymnasiumon, és pedig épen azon időszakban, midőn ezen intézet németből magyarrá lett. Én nem románizáltam, nem is fogok és nem is tudok románizálni, mivel egyetlen egy román mondatot se értek.

Egyáltalában politikai magamtartását mindeddig senki sem gáncsolta. Sőt én dicsekedhetem, hogy e tekintetben az illetékes hatóság részéről oly jeles bizonyitványnyal birok, milyent az én jó barátom csak kivánhat magának.

A t. czikkiró tehát nyugodt lehet. A Szt.-Ferenczrendi apáczák intézetét ugyan taval 30 román tanuló látogatta meg, jelenleg pedig 32; de román tanára mindeddig nem volt és hamar nem is lesz; mert román tanitónő nem jelentkezett.

N.-Szeben, 1879. szept. 19-én.

Schnabl Ferencz,
gyóntató és hitelemző a Szt.-Ferencz rendi szegény nénéknél.

*) N.-szebeni levelezőnknek tartjuk fen, hogy e czikkre megtegye észrevételeit.

Szerk.

Brassó, 1879. september hó 20-án.

T. Szerkesztő ur!

Dr. Brahms és dr. Joachim-féle concert f. hó 19-én tartatott meg a Nr. 1. rendes hangverseny termében, zsufolt házban.

Elragadtatólag adta elő a művész Spohrnak a 8. concertjét, továbbá a Brahms 2. Capriczen-jét csupán zongorán, I. S. Bach: sonnet-jét hegedün, Shumann, Paganini-Etude-jét, Gluck: Gavotejét és Shubert, Scherzoját zongorán. Joachim romanze-ját a magyar concertből hegedün, végre a Beethoven: Sonatákat A-dur, op. 47 (Kreutzer — Sonatával hegedün zongorakisérettel, a concert kezdete 8 s vége 10 órakor volt, az arczokról látszott, a közönség elragadtatása, s e 2 órában nem a földön, hanem mennyországban vélt mindenki lenni.

A concert befejeztével a művészek tiszteletére estebéd rendeztetett, melyen a művészekkel együtt 25 tag vett részt. Vacsora közben Brandner a városi zene igen derék karmestere a zenekarral együtt az estebédnél a 2 művészt nehány nagyon csinos darabbal lepte meg, mire aztán a művészek bele jöttek s ők maguk kérték, hogy nehány csárdást huzzanak.

A mullatságnak fél 1 órakor vetettünk véget, s ekkor a két művész, mivel reggel a 4 órai vonattal tovább N.-Szebenbe utazott, rövid bucsu után eltávozott. Megigérték azonban, hogy nem mulasztják el a szép Erdélyt még egyszer meglátogatni.

A TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBÓL.

Kolozsvármegye közigazg. bizottságának féléves jelentése 1879. év első feléről.

I.

A szoros értelemben vett közigazgatás

(Folytatás.)

A tolonczozás ügye, őszintén szólva felette kezdetleges állapotban van. A kijelölt állomások nincsenek kellőleg felszerelve, s a kisérő személyzet szervezetelen volta s gyarlósága folytán gyakori a szökési eset.

Tüzrendőrség ez ideig csak Teke városában van kellőleg szervezve.

Jótékony intézetek egyáltalán nem léteznek.

A közbiztonság sem személy sem vagyon tekintetében nem volt oly módon és mértékben veszélyeztetve, hogy annak biztositására valamely különösebb intézkedés vált volna szükségessé, kivéve egy esetet. Ajton községében ugyanis az ott foganatba vett tagositást roszakaratu tanácsadók a köznép felingerlésére használván fel, több szándékos gyujtogatás fordult elő. A legéberebb őrködás sem lévén képes azok ismétlődését megakadályozni, illető j. szbiró a megye alispánja intézkedése folytán az 550 lelket számláló községbe minden éjjelre 60 éjjeli őrt rendelt ki, s annak ellenőrzésére, hogy ezen őrök kötelességüket pontosan teljesitsék, 6 csendőrt helyezet el a községbe. Ezen intézkedésnek már eddig is meg van azon látható sikere, hogy annak életbeléptetése óta tűzeset nem fordult elő.

Különben a jelen év első felében a megye területén összesen 38 tűzeset fordult elő, melyek közül 18 szándékos gyujtogatásból, 1 villámcsapásból, a többi gondatlanságból származott; az összeg kár mintegy 7000 frtra megy; biztositva alig volt 500 frt érték.

Egylet a megye területén kevés van. Igy olvasó-egylet mindössze 4, nevezetesen B.-Hunyadon, H.-Almáson, Gyaluban és Mocson; tűzoltó-egylet egy: Tekében. Ezek valamennyien meglehetős pártolásban részesülnek.

A közegészségügy állapotát a lefolyt félévben megyénk területén kielégitőnek nevezhetjük, miután a roncsoló toroklobon kivül semmi járvány vagy ragályos kórnem a megye területén elő nem fordult, sőt a roncsoló toroklobb is a mult 1878. év utolsó feléhez képest szelidülni és apadni kezdett.

A főbb kórnemek járásainkban az év egyes szakai szerint különbözők voltak; mert mig az év hidegebb szakában főleg a lobos kórnemek uralkodtak, addig a tavaszi hónapok alatt már a váltóláz és a hurutos bántalmak s most a melegebb hónapok beálltával inkább a lázas, adynamicus bántalmak kezdtek tulnyomók lenni.

A ragályos kórnemek közül egyik sem lépett fel tömegesen avagy járvány alakjában, csakis a roncsoló toroklobb uralkodott az év első napjától kezdve folyton, hol kisebb, hol nagyobb mérvben, mindazonáltal korántsem oly fokban mint a mult év őszi hónapjaiban, sőt a 2 utóbb lefolyt hónap alatt valóban még örvendetes apadást is mutatott.

A községek melyek e bántalom által megtámadva voltak a következők:

Gyalu beteg volt 41, felüdült 27, meghalt 14, M.-Gy.-Monostor beteg volt 57, felüdült 27, meghalt 30, Sz.-Fenes beteg volt 19, felüdült 9, meghalt 10, Ó.-Fenes beteg volt 6, felüdült 4, meghalt 2, Sz.-Lóna beteg volt 5, felüdült 2, meghalt 3, Meregyó beteg volt 13, felüdült 5, meghalt 8, Mocs beteg volt 16, felüdült 6, meghalt 10, Keszü beteg volt 26, felüdült 16, meghalt 10, Válaszut beteg volt 4, felüdült 3, meghalt —, [illegible] beteg volt [illegible], felüdült 1, meghalt —, Szucsák beteg volt 12, felüdült 5, meghalt 7, Palatka beteg volt 16, felüdült 9, meghalt 2, Fráta beteg volt 8, felüdült 3, meghalt 5, Vista beteg volt 13, felüdült 6, meghalt 7, N.-Nyulas beteg volt 10, felüdült 2, meghalt 8, Pata beteg volt 2, felüdült 2, meghalt —, N.-Almás beteg volt 13, felüdült 3, meghalt 10, M.-N. Zsombor beteg volt 22, felüdült 13, meghalt 9, Kendemál beteg volt 15, felüdült 5, meghalt 10, Drág beteg volt 22, felüdült 12, meghalt 10, P.-Kamarás beteg volt 2, felüdült 1, meghalt 1, A.-Szováth beteg volt 11, felüdült 5, meghalt 6, K.-Sármás beteg volt 3, felüdült 1, meghalt 2, Borsa beteg volt 4, felüdült 1, meghalt 3, Méra beteg volt 2, felüdült 1, meghalt 1, O.-Bikal beteg volt 6, felüdült 2, meghalt 2, B.-Hunyad beteg volt 18, felüdült 5, meghalt 13, Keleczel beteg volt 56, felüdült 15, meghalt 31, Sz.-Péntek beteg volt 3, felüdült 2, meghalt 1, Hidalmás beteg volt 6, felüdült 3, meghalt 3, M.-Bikal beteg volt 6, felüdült 3, meghalt 2, Teke beteg volt 8, felüdült 3, meghalt 5, O.-Gy.-Monostor beteg volt 4, felüdült 4, meghalt —, Adalin beteg volt 1, felüdült 1, meghalt —, Kolozs beteg volt 9, felüdült 6, meghalt 8, Türe beteg volt 6, felüdült 2, meghalt 4, Darócz beteg volt 5, felüdült —, meghalt 5, Egeres beteg volt 7, felüdült 3, meghalt 5, V.-Kamarás beteg volt 3, felüdült 2, meghalt 1, Tótháza beteg volt 2, felüdült 1, meghalt 1, F.-Szováth beteg volt 2, felüdült 1, meghalt 1, Középlak beteg volt 2, felüdült 1, meg halt 1, Milvány beteg volt 2, felüdült 1, meghalt 1, Bökény beteg volt 16, felüdült 6, meghalt 10, Sebesvár beteg volt 8, felüdült 5, meghalt 8, M.-Szilvás beteg volt 5, felüdült 2, meghalt 3, U.-Szt-Péter beteg volt 3, felüdült 1, meghalt 2.

Összesen beteg volt 521, felüdült 237, meghalt 284.

Volt tehát ez év első felében Kolozsvármegyében összesen 47 községben 521 betegülés, kik közül felüdült 237, meghalt 284.

Volt tehát a halálozási százalék 54% azaz a betegülések felénél valamivel több halt meg mint felüdült.

(Folyt. köv.)

Törvényszéki csarnok.

A bécsi mérgezési bünpör.

A mai tárgyalás alkalmával még nagyobb érdekeltséget tanusitott a közönség. A terem tömve van és a törvényszék épülete előtt is több száz ember tolong.

A mai kihalgatás legnevezetesebb részét képezi Schneeberger kereskedő és Charwat Ferencz vallomása, mert legterhelőbbek vádlottra nézve.

Elnök Schneebergerhez: Ismeri-e ön a vádlottat.

Schneerbeger: Nem! Az orvos rendeletére Tullnerbachban voltam hónapig. Ott hallottam a „Hahn" fogadóstól, hogy ő igen jól is, merte a meghalt Hänselt és Winkler szabót is, mert gyakran ettek vendéglőjében! De még gyakrabban mentek a Stadt „Linz" fogadóba, Sasshofer a fogados. Államügyész: Azt mondtaönnek a vendéglős, hogy egy férfi társaságában, jött Hänsel az ő fogadójába, vagy pedig hogy ő tudja, hogy Winklernek hivják azt a férfit? Scheeberger: Ő azt mondta, hogy ő ismeri azt a férfit és tudja, Winklernek hiják.

Ekkor elhatározza a törvényszék Eberl és Sasshofer vendéglősök kihallgatását.

Az elnök behivatja Charwat Ferenczet. A tanu 13 éves.

Elnök: Ismeri-e ön ezt a férfit. Charwat Ferencz: igen, ismerem. Az anyám egyszer eczetért küldött, mert ürühust főzött. (Nevetés.) Hazamenőben egy idegen ur jött hozzám és kérdezte, hová megyek, és fölszólitott, hogy menjek Hänsel kisasszonyhoz és mondjam meg neki: egy ur várja. Elnök: Mikor volt ez? Tanu: Februáriusban egy reggel. Elnök: Honnét tudja ezt olyan bizonyosan. Tanu: mert akkor volt a hurczolkodás ideje. Elnök; Hány udvara van annak a háznak? Tanu: Három. Én átvettem a megbizást attól, s Hänselhez mentem és megmondtam neki: egy ur várja, jöjjön ki. Később bement az az ur Hänsel szobájába. Kijönni nem láttam Elnök (a vádlottra mutatva): Ismételje ön, ez-e az az ember? (Vádlottho:) Álljon ön fel! (A vádlott föláll. Elnök: (a tanuhoz:) Ragaszkodik ön vallomásához. Tanu: Igen, ragaszkodom! Elnök: Ráismert-e hangjáról is arra a férfiura? Tanu: arra nem vigyáztam. De külsőjét megjegyeztem. Tökéletesen meg vagyok győződve, hogy ő az. (Nagy mozgás.)

Neuda ügyvéd: Az utczán is megismerné, ha találkoznék vele: Tanu: halvány szinéről, ez föltünt nekem.

Ezután Eberl és Sasshofer vendéglősöket hallgatták ki; de mind a ketten azt mondják, hogy nem ismerik a vádlottat, és Hänselt sem ismerték.

Végre Hallwichot és leányát hallgatták ki még egyszer, állitólag az egyik esküdt kivánságára. Ez a két tanu semmi terhelőt sem vallott.

Ezzel a tanukihallgatást befejezték és a rendőrség informátióját olvassák föl. E szerint a vádlott fösvény ember.

Az elnök most a következő egyetlen kérdést olvassa föl az esküdtek előtt: Bünös-e Winkler Lipótgabban, hogy 1879. julius második felében, Hänsel Leopoldina kézi munkásnő lakásán, titkon jelentékeny mennyiségü cyankalit öntött egy megyszeszt tartalmazó üvegbe, Hänsel Leopoldina ellen intézett azon szándékkal, hogy megölje azt?

Winkler Lipót ellen hét órakor mondották ki az itéletet. Arra a kérdésre, vajjon bünös-e Winkler, az esküdtek közül nyolczan igenlő, négyen pedig tagadó választ adtak. A biróság kötél általi halálra itélte Winklert. Az itélet kimondásakor áltéltan rogyott össze Winkler, és az őrök vitték ki a teremből

Az itélet nagy sensatiót keltett Mindenütt erről beszélnek, mint a nap eseményéről.

A védőügyvéd semmiségi panaszt jelentett be.

Városi ügyek.

Hirdetmény.

A földadó szabályozásáról szóló 1875. évi VII-ik törvényczikk értelmében az osztályba sorozásra vonatkozó földadó telekkönyv-kiigazitási munkálatok a helyszinén megkezdetvén, erről az egyes föld-részletek tulajdonosai ezennel értesitetnek.

Mivel pedig ezen kiigazitási munkálatok helyes keresztülvitele nagyban feltételeztetik azon körülmény által: ha megjelenik e a részlettulajdonos a helyszinén, a szükséges felvilágositások nyujtása végett vagy nem? ez okból felhivatnak mindazon földtulajdonosok, kik az alább megnevezendő dülőkben földrészletekkel birnak, hogy azon napon, melyen az alábbi dülőkben fekvő földjei szemle alá vétetnek, a helyszinén személyesen vagy megbizottjuk által megjelenni elodázhatlanul érdekükben állónak tekintsék, mivel a meg nem jelenők a földkönyvbe s utóbb, a birtokivekbe fennmaradó, vagy ujból becsuszandó téves bejegyzésekből keletkező mindennemü káros és érzékeny hátrányukat jövőben csakis ujabbi közönyös maguktartásának, vagy is kizárólag önmaguknak tulajdonitsák.

Ha pedig a földbirtokos épen a kitüzött napon a helyszinén meg nem jelenhet és talán megbizottat sem küldhet maga helyett, ez esetben ajánltatik a rá nehezedő hátrányok kikerülése czéljából, hogy a helyszinelendő dülőben eső földrészleteit az arra alább kitüzött helyszineiési napot megelőzőleg mindkét végén kis czövekkel jelezze, mely czövekre — mint birtokosnak — neve és ha saját házzal bir, ezen háznak száma, és az utczának, melyben ezen ház fekszik, neve olvashatólag följegyezve legyen, ha pedig saját házzal nem bir, lakására vonatkozólag megjegyzést ne tegyen.

A dülők és a napok, melyeken az azokban fekvő földrészletek szemle alá vétetnek, következő sorrendben állapittatnak meg.

Szeptember hó 22-én: „a kajántóvölgyi tulsó oldal I. és II-ik része.

Szeptember hó 23 és 24-én: „a kajántóvölgyi tulsó oldal III-ik része."

Szeptember hó 25-én: „az elővölgy innenső oldala I. és II. része," valamint az ugynevezett „plébános tölgyesi legelője."

Szeptember hó 26-án: „az elővölgy tulsó oldal I. és II-ik része."

Szeptember hó 27-én: „harmadvölgy I. II. és III-ik része.

A munkálat a kitüzött napokon a helyszinén reggeli 8-tól esti 6 óráig tart és a földrészletek topographiai sorrendben vétetnek kiigazitás alá.

Hogy az itt még meg nem nevezett következő többi dülők, mely napokon fognak helyszineltetni, arra nézve külön, annak idején kifüggesztendő ujabbi hirdetmények fognak tájékozást nyujtani.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsától, 1879. szept. 20-dikán.

Simon Elek,
polgármester.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. sept. 23.

— A közeledő uj évnegyed alkalmából tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy előfizetéseiket idején megujitani sziveskedjenek. Nem hagyhatjuk ez alkalommal említés nélkül, hogy lapunk jelenlegi éjjeli megjelenésével, bár tetemes költségeket okoz kiadó hivatalunknak, de az olyan olvasóra nézve kivált, a kinek sem tehetsége, sem ideje naponként az összes budapesti lapokat átolvasni, minden más lap felett a „Kelet" különös előnynyel bir. Lapunk a jelenlegi menetrend mellett helyben s Erdély legnagyobb részébe a fővárosi lapokkal egyidejüleg, sőt részben megelőzőleg viszi meg kivonatban ezek legérdekesebb közleményeit és vezérczikkeit; s e mellett ugyanakkor a „Kelet"-ben egy, az erdélyi részek érdekeit komolyan és lelkiismeretesen képviselő lapot veszen az olvasó.

A „KELET" előfizetési ára:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 frt
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr

Egyes szám ára 7 kr.

— **A hálátlan kor.** — Pailleron vigjátéka, tegnap először a nyári szinházban, — bizony meglehetős hálátlan darab nyári szinpadra és magyar szinpadon. Annyi nyilt és leplezett czélzás van az „idegenekre", — ezek alatt a franciák ugy látszik kiválóan az amerikaiakat értik; — hogy bizony azokat csak a párisi tudja jól érteni és méltányolni. Azután vigjátéknak meglehetős unalmas meg hosszadalmas, a mi különben mindegy; drámának pedig, — már t. i. afféle franczia sütetü középfajta drámának, — nincs benne elég élet és erő. Az egész inkább csak szellemes csevegés, elégé két- vagyis inkább egyértelmüen érdekes czélzásokkal, szójátékokkal és szerelmi kalandokkal, akár egy operette, egyébiránt a meséje — már a mennyije van, — olyan férfiak szerelmeskedései körül forog, a kik már nem csak benne vannak már az efféle dolgokba olyanyira „hálátlan" tisztes korban — mind csupa 30, 35, 40, és 46 éves gavallérok, — hanem azon felül egy részök már le is van kötve a családi élet rózsalánczaval is. Tehát a kikre nemcsak háládatlan, de már immoralis, sőt nevetséges is a 20—24 éves kor még megbocsátható bohóságait folytatni vagy fölujitni. A mennyire ki lehet venni: azt akarja kézzel foghatóan bizonyitgatni. a „Hálátlan kor" szerzője. A bizonyitás, nem mondható épen hogy nem sikerül, de nem sok hatással, s főkép igen hosszadalmason. A tegnapi előadás épen három órát tartott. Persze ez a hosszadalmas érdem nem egyedül a darabé: az előadóknak is volt benne elég nagy részök. Hja! bizony egy kissé nagyobb gyorsaság, pattogóbb élénkség és kevésbbé nehézkes könnyedség kell ahoz, mint a mennyivel a mi szinészeink rendelkeznek. Kivéve még az egy Szombathelyit (Fendreton). Benne van jó adag könnyedség, élénkség, mesterkéletlenség; csak kár, hogy ő is nagyon szereti az erős szinezetü emphasist ugy, hogy emiatt szinte fanyarságba megy át játéka. Különben ezt leszámitva, a tegnapi estnek is ő volt a legjobb alakja. És még T. Farkas Irma asz., a ki ma valóban sok gonddal, a társalgási részletekben sok elegantiával és könnyedséggel, a drámai momentumokban pedig

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

sok bensőséggel játszta szerepét. Demidor (De Sauves) és Kéler I. (Wacker grófné) elég készültséggel léptek szinpadra s mindketten még legjobban megközelitték a két előbbi mellett, a vigjátéki és társalgási stylt. Bokodi Désaubiers ellenben nagyon is messze volt attól, aminek lennie kellett volna s közelebb állott az iszkábáló czigányhoz, mint a finum, sima, elegáns, könnyed diplomatához. Bokodinak. minden rutinje mellett is, van bizonyos egyhangu és sajátszerü beszéd-stylusa, minél fogva szakadatlanul motyog-totyog, mintha mindig olyan forma parasztot akarna ábrázolni, aki minden második szavát ismétli s a legkisebb dolognak is roppant nagy feneket kerit. Legtalálóbban valaki tétovázó stylusnak nevezte azt. Emiatt aztán minden alakja egy és ugyanaz: marquis vagy czigány, parasztgazda vagy diplomata, az nála mindegy. Aztán nagy baja az is B.-nak, hogy nincs kedélye; legalább nem sugárzik vissza játékából. Azért a tegnapihoz hasonló szerepet inkább Szentgyörgyinek kellene átengedni, a kinek kifogyhatatlan humora van az afféle szerepekre. A többiek közül Boér Hermin elég kedves jelenség volt a naivul bátor kis Geniviére szerepében, valamint Gyenes (Lahirel) elég merev és hideg volt arra, hogy ne higyjük el mi sem, hogy lépen ragad. — Meg kell emlitnünk, hogy az előadás Szombathelyi második jutalomjátéka volt s az elég nagyszámu közönség sokat tapsolta kedvenczét.

— **A kolozsvári** nemzeti szinház műsora, 1879. október hó 1-től. Oktober 1. Két magyar király. Eredeti uj történeti dráma 1-ször Korovicztól. 2. Kis herczeg, 3. Nők az alkotmányban Kassai szerződött tag 1-ső föllépésével. 4. Az uj Uchatius. Eredeti uj vigjáték Ferenczi tanártól. 5. A Falu rossza, 6. A képzelt beteg, Molière-től, a látványos közjátékokkal. 7. Dóra, Rimazetter Jolán szerződött tag föllépteül. 8. A pajagály, 9. A király nevében. Uj franczia vigjáték először. 10. Coriolán előkészületei miatt a szinház zárva. 11. Coriolán, Petőfi forditásában 1-ször Molnárral. 12. A pletyka-pad. Eredeti uj népszinmű először. 13. Frou-frou! 14. Mátyás király, vagy Erős szerhat. Eredeti uj vigjáték 1-ör Szász Károlytól, 15. Kisasszony feleségem, 16. Angyal és démon, 17. Az élet álom előkészületei miatt a szinház zárva. 18. Az élet álom, Classicus szinmű Calderontól 1-ször Molnárral. 19. Szép Iliána, Moldován tanfelügyelő népszinműve 4-szer, 20. Boccacció előkészületei miatt a szinház zárva. 21. Boccaccio, vig opera Szupétől 1-ör. 22. Boccaccio 2-szor. 23. Vicomtes Letorieres, 24. A szinház zárva. 25. Lecouvreur Adrienne, 26. A pletyka-pad 2-szor. 27. Misantrop és Varázs-ital, Molnárral a Misantrop. 28. Notre-dame-i toronyőr, 29. Attaché, 30. Idegennő, 31. Boccaccio, november 1. István király, 2. Piros bugyelláris. Előkészületre kitűzetnek: Ujak: Napam boldogit, eredeti vigjáték Madarasy Pál-tól. A kidoni alma. Vigjáték uj átdolgozással Északi-kitől. A rövidlátók. Er. vigj. ifj. Ábrányi Cornéltól, A párbaj-hős, franczia dráma. A más fészke. Franczia vigj. Régiek: Herodes, tragédia. Irta: Szász Károly. Gritti Lajos, A kegyencz, Bánk-bán uj berendezéssel. 4-ik László, Az eredendő bün. Er. dráma. Váradi Antaltól. Segéddarabok, melyekre mindig készen kell lenni. Próba nélkül, ha rögtön vétetvén elé próba nem tartható. Színésznő férje. Pry Pál. Ál-jó emberek. Miniszter Félszegháton. Egy próbával. Niniss. Kis herczeg. Narciss. Sakk a királynak. Szökő év. Szerelem mámorosek. Rabbi Meir. Griseldis. Morilla. Hamlet. Hálátlan kor. 2-or. A nemzeti szinház igazgatósága nevében: Molnár György, mevezető.

— **Brahms és Joachim** művészi körutjokban tegnap délután érkeztek meg Kolozsvárra. Az indóháznál a Zeneconservatorium választmánya fogadta kitünő vendégeinket, kikhez dr. Hintz György alelnök a következő üdvözlő beszédet intézte: „Tisztelt művész vendégeink! A kolozsvári Zeneconservatorium nevében van szerencsém Önöket szivélyesen üdvözölni; s megérkezésük perczében Önöknek az első istenbozottat mondani. Üdvözlöm önöket mint nagy művészeket, mint intézetünk tiszteletbeli tagjait, s hazafi köszönetet mondok megjelenésükért, miáltal régen óhajtott alkalmat nyitottak nekünk is, valódi művészetük élvezésére, becses személyük megismerésére. Fogadják ezért hálánkat s legyenek meggyőződve, hogy azon rövid órák, melyeket körünkben tölteni fognak, — műértő közönségünkre, de főleg intézetünk minden tagjára nézve, elfelejthetlenek lesznek. Isten hozta Önöket, üdvözöljük szivünkből, s óhajtjuk, hogy a művészetnek, magasztos hivatásuknak soká éljenek. Brahms és Joachim urak, kedves vendégeink, soká éljenek!“ E magyar nyelven elmondott beszéd után dr. Hintz pár német szóban ismételte üdvözletét. Brahms és Joachim szivélyesen megköszönték a fogadtatást és kocsira ülve, Simon Elek, dr. Hintz György s a Conservatorium választmányi tagjaitól kisérve, a Nemzeti Szállodába hajtattak. Még megemlitjük, hogy az indóházi fogadtatásnál nagyszámu közönség is volt jelen. — Tegnap este Brahms és Joachim urak, nehány Conservatorium tag társaságában a Nemzeti Szálloda éttermében vacsoráltak. A művészek különös érdekkel hallgatták Salamon János zenéjét, ki ma ki is tett magáért, s játékával egész lelkesedésbe hozta társaságát. Joachim minden dal után tapsolt, s egyik annyira megnyerte tetszését, hogy magához hivatta Salamont, poharat koczczintott és kezet szoritott vele. — A vendégek a Rákóczy-induló hangjai mellett hagyták el tiz óra tájt az éttermet, a hol — mondanunk sem kell — a közönség legélénkebb figyelmének központjait képezték. A Zene-Conservatorium küldöttsége ma délben adja át Joachim és Brahms uraknak a tiszteletbeli tagokká választásról szóló diszokmányokat. Este hangverseny után, mint már emlitettük, az egylet fényes bankettet rendez a művészek tiszteletére.

— **A kolozsvári lóversenyek** második napja — vasárnap, szeptember 21. — szép eredménynyel folyt le. Mintha a közönség ki akarta volna mutatni, hogy a lóversenyek iránti érdekeltség a néző közönség részéről még sem halt ki egészen, oly nagy számmal jelent meg. Az aristokratia is sokkal inkább volt képviselve s a versenyekben is többen vettek részt. Szóval a vasárnapi verseny minden tekintetben sikerültebb volt a péntekinél. Összesen 5 verseny futás volt. Az eladó versenyre (50 darab 10 frc. arany) öt ló állott a sikra u. m. gr. Teleky Géza Tulipánja (ülte Friedreich), gr. Teleky Gyula Honvédje (ülte a tulajdonos), gr. Teleky Géza Belladonnája (ü. Filips), gr. Bánffy György Verulámja (ü. Zöllinger kapitány) és br. Wesselényi Béla Patkója (ü. Jékey főhadnagy). Honvéd és Belladonna az elindulás után rögtön visszatértek s igy tulajdonkép csak ugyanazon három ló — Tulipán, Verulán és Patkó — versenyzett, a mely pénteken a hölgyek dijáért futott. Az elindulástól majdnem a végső fordulásig Verulám vezetett; második volt Tulipán, harmadik Patkó. Már mindenki azt hitte, hogy Verulám — melyre számos fogadás is történt — lesz a nyertes, midőn az utolsó fordulónál a pénteki nap győztese Tulipán nyomult előre s mintegy négy-öt lóhosszal győzte le ellenfelét. Másodiknak érkezett Patkó, harmadiknak Verulám. A 2412 méter távolságot 3 p. 15 mp. alatt futották be. A földészek versenyére 9 versenyző állott ki. Ugy látszik, hogy már a földészek is kezdenek betanulni a futtatás mesterségébe, meglehetős jó rendben futottak és sem egymást nem ütötték, sem nem potyogtak le, mint az azelőtti években, hanem annál több ló maradt el. Általában meg kell jegyeznünk, hogy az idén is mint mindég nagyon gyenge lovakkal állottak elő. A Kolozsvár városa által megszavazott 100 frtból a 75 frt első dijat nyerte Magyar József a 20 frt második dijat Gyergyovits L. s végül a 10 ft 3-ik dijat Turós M. fiakeres. A Reiter-club akadályversenye. — Handicap 400 ft az első lónak, tételek és bánatok a másodiknak. Tiszteletdij az első és második ló lovassának. Távolság 4000 méter, — egyike volt az idei versenyek legérdekesebbikének. A bejelentett 10 ló közül indult négy; u. m. br. Wesselényi Béla Melindája (ülte b. Zöllinger ur), Sényi Nándor Namlesse (ü. Nezhál huszár hadnagy ur.) Gr. Bánffy György Miniche (ü. gr. Teleky Gyula) és gr. Teleki Géza Pattija (ü. Jékei ur). A kiinduláskor Patti vezetett; de csakhamar Namless nyomult előre s az akadályokat gyönyörüen ugorván át vezetett folyton, s mintegy 5—6 lóhosszal előzte meg Pattit, mely szintén igen szépen ugrott. Melinda és Ninich már a második akadálynál elmaradtak s az előbbieknél jóval később érkeztek be. Sényi ur Namlessének ezen győzelme annál szebb volt, mert 13 kiloval vitt több terhet versenytársainál. Kitünő lovassa Mezhál huszárhadnagy urnak, mint halljuk ez volt első verseny lovaglása. — A 400 drb 10 francos államdijért a bejelentett hat ló közül kettő versenyzett u. m. gr. Sztáray János Altonája és báró Bánffy György Sárga csikója. Távolság 4824 méter. Kezdettől fogva Altona vezetett és egy lóhosszal nyerte el a dijt a Sárga csikó elől, mely szintén igen jól futott s ha vesztett is, dicsőségel veszitett. Altonát ugyanazon jokké lovagolta, a ki Badenben a „Kincsemet“ ülte. — Végül a vigasz verseny diját gr. Teleky Gyula Honvédje nyerte el gr. Teleky Géza Pattija elől, mely e napon másodszor futott.

— **Kolozsvár** város virilisei. Kolozsvár város virilisei a jövő évre, a következőleg állapittattak meg: 1. K. Biassini Domokos (2-szeros adóval) 1612 frt 82 kr, 2., br. Jósika Lajos 1410 frt 93 kr, 3., Rucska János 1270 frt 46 kr, 4., Varga Daniel (2-szeres) 1184 frt 40 kr, 5, Kis Sándor 1130 frt 44 kr, 6, ifj. Tauffer József 1119 frt 86 kr, 7., Helfy Adolf 1005 frt 20 kr, 8., Schilling Rudolf (2-szeres) 994 frt 74 kr, 9., Wolff János (2-szeres) 983 frt 44 kr, 10., Gajzágó István (2-szeres) 978 frt 90 kr, 11, Hutflesz Károly 958 frt 11 kr, 12., Korbuly Gergely 940 frt 9 kr, 12., Tauffer Ferencz (2-szeres) 912 frt 50 kr, 14., Simon Elek (2-szeres) 885 frt 19 kr, 15., dr. Hincv György (2-szeres 845 frt 59 kr, 16., gr. Bethlen Gergely 747 frt 45 kr, 17., Adler Antal (2-szeres) 737 frt 50 kr, 18., Veszely Károly 723 frt 43 kr, 19., Kirschner Jakab 295 frt 27 kr, 20., Rosiesku Vazul (2-szeres) 681 frt 87 kr, 21., Bogdán István 668 frt 38 kr, 22., Heigel József (2-szeres) 661 frt 35 kr, Biasini Sándor (2-szeres) 649 frt 71 krajczár, 24. Medgyesi József, (2-szeres) 638 frt 17 kr. 25.) dr. Maizner János (2-szeres.) 630 frt 76 kr, 26., Reinisch Ágoston (2-szeres) 627 frt 80 kr, 27., Plihál Ferencz 618 forint 28 kr, Bokros Elek (2-szeres) 599 frt 45 kr, 29., Horovitz Sámuel 582 frt. 57 kr, 30., Tamási János (2-szeres) 581 frt. 81 kr, 31.) Somlyai László (2-szeres) 559 frt .90 kr, 32.) Züllich István (2-szeres) 528 frt 10 kr, 33.) Trandafir Miklós 526 frt. 34 és fél frt, 34.) dr. Szombathelyi Gusztáv (2-szeres) 506 frt 19 kr. 35.) Kővári Mihály (2-szeres 478 forint 26 krajczár, 36.) Szathmári György 476 forint 20 kr, 37., Weinberger Pál 474 frt 80 kr, 38., Reményik Lajos 441 frt 14 kr, 39. Deák József 427 frt 88½ kr, 40., Herczeg Lajos (2-szeres) 414 frt 86 kr, 41., Mihály László (2-szeres) 400 frt 57 kr, 42.. Páll Sándor 380 frt 60 fél kr, 43., Ilyés Gábor 376 frt 20 kr, 44., Reil Dániel 373 fr 50 kr, 45., Nagy Péter (2-szeres) 359 frt 17 kr, 46., dr. Haller Károly (2-szeres) 346 frt 66 krajczár, 47., Reschner Dániel 333 forint 47 fél kr, 48., Ákontz János (2-szeres) 316 frt 38 kr, 49., Náthán Salamon (2-szeres) 305 frt 50 kr, 50., Tauffer János 302 fr 47 fél kr, 51., Ulár Pál 294 frt 96 és fél kr, 52., Tamási Péter 293 frt 67 és fél kr., 53., Schwartz József 293 frt 50 kr. Póttagok: Dávid Antal 290 frt 14 kr, Gegenbauer József 276 frt 75 kr, Klatrobecz János 275 frt 53 kr, Nemes József (2-szer) 273 frt 53 kr, gr. Eszterházi János 269 frt 08 kr, Voith József 265 frt 60 kr. adóval.

— **Alólirott** bizalommal felkéri mindazon ivtartóit, a kiknél netalán beküldetlen előfizetések vannak, hogy azokat e hó folyamán alólirotthoz beküldeni sziveskedjenek, mivel október hó elején a szétküldési eszközöltetvén, a későbbi utánküldés néha zavarokra ad alkalmat. Beküldendő Bükkösre, u. p. Maros-Ludas. Teljes tisztelettel B. Kemény Endre.

— **A kolozs monostori** m. kir. gazdasági tanintézet 1879—80-ik tanévére a beiratások october 1-től 6 áig tartatnak. — Fölvételi föltételek a rendes hallgatók számára 6 gymnasiumi, vagy 6 reál, vagy 6 polgári iskolai osztály jó sikerü bevégzése. A tanintézet szervezetét feltüntető „Értesitő“ kivánatra dijnélkül megküldetik az igazgatóság által.

— A **„Nemzeti Könyvtárból“** két füzet jelent meg, folytatva „Mikes Kelemen törökországi leveleit,“ s megkezdve Kazinczy müveiből az „Erdélyi leveleket“. Egy egy füzet ára 30 krajczár.

— **Fenyegető** levelek — őzönnel. Emlitettük, Bláháné aszszonyt valaki rémitgetéssel akarta rávenni, hogy tegyen 500 frtot a sikló kocsijának vörös bársony vánkosa alá, különben vitriol! Nos, a tisztelt művésznő tegnapelőtt ismét kapott az „ismeretlen“-től levelet, melyben ez elmondja, miszerint most az egyszer megbocsátja a késedelmet, hisz maga is (már az ismeretlen ur) sajnálná azt a szép arczot tönkre tenni, — de két hó mulva ismét visszajön Bécsből, a hová jelenleg utazik, s akkor majd ujolag megjelöli a helyet, a hol az 500 frtnak múlhatatlanul lennie kell, különben bosszu, és ismét — vitriol. Itt megemlitjük, hogy Kammermayer polgármester és Haynald bibornok is kapott olynemü fenyegető levelet, s előbbitől 1000, utóbbitól 2000 frt követeltetik veszélyes fenyegetések mellett. A dolog tény, csak azt nem tudjuk, hogy teljes-e a Lipótmező létszáma, nem szökött meg valaki onnan.

— **Nagy kincset** talált meg márczius havában egy Timár József nevü béres gyerek a Zagyva folyó partján, Szolnok határában egy gránitkő alatt. Kása Szabó József tanya-szomszéd rábirta a gyereket, hogy némi kárpótlás mellett engedje át neki a leletet, melyet egy fazékban 2620 drb arany, három arany gyürü, két fülbevaló és 220 drb. különféle drágakő és gyémánt képezett. A mesés leletről a szolnoki járásbiróság csak e bóban szerzett tudomást, s mivel Szabó József a kincset elrejtve annak létezését egyáltalában tagadta, a járásbiróság, nehogy Szabó a tárgyakon tuladhasson, körözvénynyel felkéri az összes hazai törvényhatóságokat, hogy ezen eseményt hatóságuk területén minél szelesebb körben hozzák tudomásra a közigazgatási s rendőri hatóságokkal, szoros vigyázat végett közöljék s gyanus jelenségek esetében a járásbiróságot azonnal értesitsék.

— **Cavagnari.** Mint a „P. L.“ londoni levelezője irja, egész határozottsággal állitják, hogy a Kabulban meggyilkolt angol követ Cavagnari Napoleon Lajos, természetes fia III. Napoleon császárnak. III. Napoleon császár még mint herczeg londoni tartózkodása alatt ismeretséget kötött Kavarnak nevezetü irnővel s e viszonyból származó fiának amaz olasz hangzásu nevet adta, mely az anyára emlékeztet, s mely most már az angol történelemé. — Ezen állitás valószinüsége mellett a meggyilkolt őrnagy korán s azon körülményeken kivül, hogy a Napoleon Lajos keresztnevet viselte, még arczvonásainak nagy hasonlatossága is szól, mely különösen feltünik, ha Cavagnarinak „Illustrated London News“ban legközelebb megjelent arczképét szemügyre veszszük. A kabuli kalasztrophánál is tehát a Bonaparték tragikus végzetét szemlélhetjük. III. Napoleonnak törvenyes fia ép oly szörnyü halállal mult ki a zuluknál, mint természetes fia az afghán földön. S mindketten azon Angolország szolgálatában álltak még, mely a Napoleonok családjának alapitóját Waterlooná legyőzte s halála végeig Sz.-Ilona szigetén fogva tartotta. A leghatásosabb s a legigazabb drámákat csakugyan maga a történelem irja.

— **Merénylet-hirek** Konstantinápolyban. Néhány nap előtt többször egymásután azon szenzationalis hir terjedt el Konstantinápolyban, hogy a szultán ellen merénylet van tervben. A hirek nem teljesültek és elterjedésükre a következő adott okot: Egy őrültnek tartott férfi bebocsáttatást akart kieszközölni magának a Yldisz-Kioszk kertjébe és midőn az őrség utját állotta, az állitólagos őrült megsebesitett három katonát, de a verekedésben maga is megsebesült.

— **Csetewayo** elfogatásáról a „D. Tel.“ a következő sürgönyt közli: Aden, szerda. Manning kapitány Mozambiqueről ide érkezvén, jelenti, hogy a Natalból jött legujabb hir szerint Csetewayo zulukirályt aug. 28-án a zuluföld északkeleti legvégső csucsán, Amatonga ország határán elfogták. Az elfogatásról a „D. T.“ két czikket is ir, s azok egyikében egyebek közt a következőket mondja: A kövér király jól futott, de most már se nem kövér, se nem király. Csetewayo, a testes autocrata, ki a fehér embernek nem is akarta megengedni, hogy a nap világosságát vele megossza, most lesoványodott és fogoly. Darab ideig hizlalni kellend őt, vagy különben Colensó püspök kétségbe fogja vonni azonosságát; s ha a zuluknak királyukat mostani összement állapotában megmutatják, el nem hiszik, az ő fogságát. Az angol táborban azonban szentül hiszik, hogy Marter őrnagy foglya maga a zulukirály. Olyan hadserget, mint Csetewayo, egy zulukirály nem hozott össze, és Chakának „Afrika futó tüzének“ minden győzelmei elhalványultak az Isandhlawanánál vivott győzelem borzasztó fénye előtt. Akkor a zulukirály kivált honfiai közül. De Csetewayo most utoljára szivja az ulundi hegyek levegőjét. Egy hétig szünetlenül üzték-kergették. Kisérete megfogyott, hadseregét szétszórták és nemzete elhagyá. Igy bujdokolt egy pár hü emberével királyságának legvadonabb vidékén, hol oroszlánok tanyáznak. Mig aug. 28-án Marter őrnagy a nyomába jött és Csetewayo fogoly lett. Vajjon ellenszegülési kisérletet tett-e, azt a távirat nem mondja. De valószinü, hogy kifáradtan megadta magát.

A közönség köréből.*)

Kerekes Sámuel és a törökök pénze.

Tekintetes szerkesztő úr!

Örömmel jelentjük, hogy a török sebesültek számára „Maros-Vidék szerkesztője által gyüjtött pénz, mely iránt a „Kelet“-ben háromszor tettünk felszólalást, valahára megkerült. Egészen biztos forrásból van tudomásunk arról, hogy a kérdéses összeg a mult hó második felében a török konsulátushoz befizettetett. Kissé későn az igaz, mert alig lehet reményünk, hogy Kerekes úr ma lámpással is bár egy meggyógyitani való török sebesültet találhasson, ha csak ő meg nem sebesit vagy egyet, de valahára mégis. A nyugták most már „tekintélyes kezekben“ vannak, Kerekes úr befoltozhatja velük reputatioját.

Ez ügyből két tanuság merithető. Egyik az, hogy még a legszentebb czélra gyüjtött pénzt sem lehet akármiféle ember kezére bizni, mert ime Kerekes urat is, a gyüjtés bevégezte után egy esztendő és hét hó mulva alig-alig sikerült meggyőznünk arról, hogy az a pénz csakugyan a törököké, nem másé; — a második az, hogy nemcsak ásóval és kapával, hanem a sajtó hatalmával is lehet rejtett kincsre akadni.

Reméljük, hogy most már valahára a nyugta is közöltetni fog (persze a valódi datummal) az érdeklődő közönség megnyugtatására, — kik tisztelettel maradunk, a Tek. szerkesztő ur

kész szolgái

Több érdeklődő.

Távirati tudósitás

budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzeiről szeptember 22 ről.

Gabona	Faj	Ára 100 klg. tól frt	tól kr	ig frt	ig kr
Buza	bánsági	11	95	12	40
	tiszavidéki	11	05	12	55
	pestvidéki	11	95	12	45
	fehérmegyei	12	05	12	55
	bácskai	—	—		-
Rozs	magyar	—	—	8	15
Árpa	takarmány	6	70	7	—
Zab	maláta	7	50	10	50
	magyar	6	95	6	10
Tengeri	bánsági	6	75	6	80
	másnemü	6	65	6	70
Repcze	káposzta	10	⁵/₈	10	⁷/₈
	bánsági	9	⁷/₈	10	¹/₈
Köles	magyar	—	—	—	—
Szokvány (Usance) buza	tavaszra szállitandó	13	15	13	25
„ rozs	Szept.—Oktre szállitan.	12	30	12	40
	tavaszra szállitandó	—	—	—	—
teng.	Májusra—junira szállit.	7	90	8	—
repcz.	káposzta Aug. Szept. szál.	12	⁵/₈	11	⁶/₈
„	bánsági Jul. Aug. szállit.	—	—	—	—
szesz (ny.)	100 liter százalékként.	31	—	31	¹/₂

Érték- és váltófolyam.

1879. szeptember 20.

Magyar aranyjáradék		94.85.
„ kincstári utalv.	1 kibocsát	—.—.
„ „ „	2 „	—.—.
„ keleti-vasut elsőbség 2	„	84.80.
„ „ állami kötvény 1876 év		74.90.
„ vasuti kölcsön		112.—.
„ földtehermentesitési kötvény		88.20.
temesi „	„	86.75.
erdélyi „	„	86.25.
horv. slavon „	„	88.—.
magy. szőlődézma váltság	„	89 75.
Oszt. egységes államadósság papirban		67.85.
„ „ „ ezüstben		68.80.
„ aranyjáradék		81.10.
1860. államsorsjegy		126.—.
Oszt. nemzeti bank részvény		826.—.
„ hitelrészvény		263.25.
magyar. hitelbank		254.75.
Ezüst		—.—.
Cs. k. arany		5.60.
Napoleond'or		9.35½.
Német birod. mark		57 70.
London		117.70.

*) E rovat alatti közleményekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

„KELET“ magán távirata.

Feladatott **Budapesten** szept. 23. 1 ó. 50 p. éjjel.
Érkezett Kolozsvárra szept. 23. 1 ó. 53 p. éjjel.

Bismarckot tegnap király ő felsége meglátogatta. Haymerle már kineveztetett; Bismarck üdvözölte először. Kineveztetése vasárnap publikáltatik.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Békésy Károly.

Belépti jegyek
Brahms és Joachim
zenemüvészeknek
Kolozsvárt f. hó 23-kán tartandó
HANGVERSENYÉRE
kaphatók:
Stein János
zeneműkereskedéseben.
Kolozsvárt.

Dr. Máthé Dénes
fogorvos
f. hó 28-kán indul Brassóba.
Rendel Kolozsvárt sétatérutcza Veres-ház d. e. 9—12-ig, d. u. 2—5 óráig.
Mentha-fogpora kapható: Dr. Hintz gyógyszerésznél, Csapó S. és Csiki József kereskedéseikben.

!Verne legujabb müve!
Les tribulations d'un Chinois
en Chine
par
JULES VERNE.
Ára 1 frt 80 kr.
Kapható Kolozsvárt
STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében.

Stein János
zeneműkereskedése Kolozsvárt.
Zeneműkereskedésem, mely a zeneirodalom terén történő legujabb mozzanatokat figyelemmel kiséri és azzal folyton lépést tart, utóbbi időben anynyira tul lett halmozva ujabb és jeles zeneművekkel, hogy kénytelen vagyok azokat hely szűke miatt
rendkivül leszállitott áron elárusitani.
20 darab különféle zenemü leszállitott ára, zongorára, közöttük szalondarabok, tánczok, klasszikusok sat. sat.
10—15 frt. boltiár helyett csak 2 frt.
Vidéki megrendelések utánvétellel azonnal és pontosan teljesittetnek.
Mindennemü zeneműjegyzékek ingyen és bérmentve.
A legujabb zenedarabok azonnal kaphatók és szivesen küldetnek házhoz, vagy vidékre választás végett.
Stein János
zeneműkereskedése Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. **4038.** 1879. (338) (1—1)

Hirdetmény.

Az alúlirt m. kir. jószágigazgatóság harminczkét köbméter tűzifának megvásárlását elhatározván, vállalkozókat felhivja, hogy a fentebbi famennyiségnek az igazgatóság hivatalos helyiségébe leendő beszállitására vonatkozó irásbeli ajánlataikat **e hó 25-ig** nyújtsák be.

Feltételek.

Vállalkozó köteles leend csak teljesen száraz, nem usztatott, sima és a hasáb kérges oldalán legalább 15 centiméter szélességgel biró bükk hasáb fát szállitani, s beleegyezni abba, hogy az általa szállitott tűzifa, az igazgatóság részéről vállalkozó költségére felfogadandó munkások által, a hivatalos helyiség udvarán teljesen tömött és teljes mértékkel biró rakásokba rakassék, megjegyeztetvén, hogy az idomtalan, görcsös és bármily okból a gyengébb minőségü hasábok közé sorozható tűzifa hasábok, a fának felrakása alkalmával ki fognak selejteztetni, s hogy vállalkozónak nem álland jogában a kiselejtezés, vagy pedig a fának tömött felrakása ellen bár mi okból kifogást tehetni.

Kolozsvártt, 1879. september 20-kán.

A m. k. jószágigazgatóság.

Sz. **2272.** 1879. (339) (1—1)

Pályázati hirdetmény.

Kolozsmegye Mocsi-járásában keblezett M.-Frátai körorvosi állomás, mely évi 300 frt. fizetés, 100 frt. lakbér és 100 frt. úti átalánynyal van javadalmazva, ugy azonban hogy beteg látogatásnál fuvarbért nem számithat, — a körorvos elhaltával üresedésbe jött, — arra pályázat nyittatik.

Pályázni kivánók felhivatnak, miszerint 1876. évi XIV. t. cz. 143 §-e értelmében, felszerelt pályázati folyamodványaikat **folyó 1879. évi november-hava 30-ig,** az alólirt szolgabirósághoz adják be.

A választás a kör székhelyén **folyó évi december-hava 1-én** M.-Frátán **d. e. 10 órakor** fog megejtetni.

Mocsi-járás szolgabiróság.

Mocson, 1879. september 19-kén.

CSOBÁNCZY PÁL, szolgabiró.

Sz. **10,753.** — 1879. (337) (2—2)

Árlejtési hirdetés.

Közhirré tétetik, hogy a mocsi megyei kórháznál szükséges javitási kőmives és ácsmunkálatok **folyó hó 30-kán d. e. 10 órakor,** a megyeházánál tartandó nyilvános szóbeli árlejtésen ki fognak adatni.

Kikiáltási ár: 355 frt 94 kr.

Árlejteni szándékozók, az árlejtés megkezdése előtt, ahoz leendő hozzá szólhatása végett, a kikiáltási ár 10%-kát vagyis kerekszámban 35 frt. bánatpénzt kötelesek az árlejtést vezető tisztviselő kezéhez letenni.

Az árlejtési feltételek és műszaki iratok, a hivatalos órák alatt az aljegyzői irodában megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvártt, 1879. september-hó 17-kén.

GYARMATHY MIKLÓS, alispán.

Árverezési hirdetés.

Száraz-Ajta (Háromszékmegye) egyházközség csere-erdejéből 4000 darab 19 és azonfelüli czolos (49 cm. cserefát), Száraz-Ajtán **folyó év oktober-hó 9-kén d. e. 10 órakor** kezdődöleg árvereztet.

Kikiáltási ár 16,000 frt.

Árverezni szándékozók, a kikiáltási ár 10% az-az 1600 frtot bánatpénzül előre letenni kötelesek, — egyebekre nézve pedig a feltételi pontok alatt irt megyegondnoknál bár mikor megtekinthetők.

Száraz-Ajta, 1879. september 15.

(334) (3—3) JÓZSA GERGELY, m. gondnok.

BORSAJTÓK
és
SZŐLŐMALMOK,

(franczia Mabille-féle)

bor szivattynk, ruggyanta-csövek a hozzáváló **eszközökkel, kendercsövek, tűzoltó-fecskendők** számára, vizmentes **ruggyanta takarók, mozdony-** és **gép-szijjak, ruggyanta-esőköpenyegek** és mindennemü **ruggyanta-árukat**

Schottola Ernő és Neoschil,

Budapest, nagybani eladás: váczi-körüt 28. Páris szállodának átellenében.

(316) (4—6)

Üzlet helyiség változtatás.

Alólirt tudatom a t. nagyérdemü közönséggel, miszerint

szőcs-mű ipari üzletemet

bel-magyarutczából, a Tanácsházsori főtérre a **7** sz. házhoz átváltoztattam, s üzlet helyiségemet mindennemü **férfi-** és **női öltönyökkel,** a mostani divatnak megfelelőleg dúsan elláttam.

S igy átaljában ugy városiak, mint vidékiek számára **szakmámba vágó** mindennemü **szőcs munkák,** pontos idő alatti elkészitésére, a legjutányosabb árért magam kötelezem.

A t. nagyérdemü közönségnek eddig is tapasztalt irántam való szivességét s bizodalmát hogy továbbra is kiérdemeljem, kegyes pártfogásukba magamat ajánlom

Kolozsvárt, 16. aug. 1879. (303 (4—4)

BÁNYAI SÁMUEL, szőcs mester.

Tanács és segély azok számára,

a kik szemgyengeségben szenvednek, s főleg megerőltetett tanulás és fárasztó munka által szemöket elrontották.

Ifju korom óta meg volt nekem is az a rosz szokásom, hogy az éj csöndét választám tudományos munkákra. Ez, valamint sok fáradságos optikai és finom mathematikai munkálat által szemeim annyira meggyengültek, hogy annyival inkább félhettem teljes megvakulástól, mert folytonos gyuladási hajlam állt be, a mely a leghiresebb orvosok évekig tartó gyógyitásával is daczolt. E szomoru körülmények közt sikerült egy szert találnom, a melyet már 40 év óta a legjobb sikerrel használok. Nem csak azon tartós gyuladást szüntette tökéletesen meg, hanem visszadá szemeimnek is teljes erejét és élességét, ugy hogy most 75 éves koromban szemüveg nélkül olvasom a legapróbb irást is, s mint fiatal koromban a legjobb látásnak örvendek. Ugyanekedvező sikert tapasztaltam másoknál is, a kik közt többen voltak, a kik a legélesebb pápaszem segélyével sem voltak képesek hivatásukat teljesitni. Ezen szer kitartó használata után eldobták a szemüveget s szemeik azelőtti élességét visszanyerték. E **mosdó szer** egy illatos szesz, a melynek alkatrészeit az ánizsnövény képezi. Nem tartalmaz sem drasticumokat, sem fém vagy más veszélyes részeket s Erdélyben **valódi** minőségben **TEUTSCH J. B.-nél Segesvártt** kapható. Nagy üvegét 2 frt 40 kron, a kissebbet 1 frt 80 kron o. ért. használati utasitással. Azt tanácslom tehát a szenvedőknek, hogy hozassák meg e szeszt, mert egy üveg soká elég használatra, s csak csekély adag folyóvizzel vegyitve kis fehér folyadékot ad, a melylyel reggel és estve, valamint fárasztó munka után kell **a szem környékét megmosni.** A siker igen jótékony és üde s egyuttal az arczbőr frisseségét is emeli. Örülni fogok, ha általa főleg azokon lesz segitve, a kik ernyedetlen munkásság mellett az igazság világának föllelésében, szemök világát veszélyeztetik. E szer használata folytán a fiatalságnál annyira divatossá vált elferditő szemüveg hordásnak is elejét vehetni, a mely a legtöbb esetben inkább rongálja mint erősiti a szemet. A szemüveg csak a szem hibás szerveretén segithet, de egészséges, vagy elgyengült szemeket soha sem erősithet, vagy gyógyithat meg. (56) (9—*)

A hires dr. **Romershausen-féle szem-lél** mindig készen kapható és pedig:

Egy kis üveggel 1 frt 80 kr., egy nagy üveggel 2 ft 40 kr. o. é.

TEUTSCH J. B. raktárában **Segesvártt.**

Elárusitók nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedést kapnak.

Prima laibachi savanyú káposzta és répa

25, 50, 100, 150 és 200 kilós hordókban jutányosan kapható (325) (3—3)

Moises, Charmatz és Neuwirth által Laibachban.

Polgárok!

Franciák, angolok és osztrákok évek óta különlegességekkel árasztják el hazánkat. Ezen, legtöbb esetben czélra nem vezető orvosságokért sok százezer forint vándorol tőlünk a külföldre. Az általam feltalált s készitett Élet-Elixir először is külföldön vivott ki magának elismerést és évenkint több mint egy millió üveggel küldök ezen Élet-Elixirből külföldre. (287) (19—20)

Egy részről azon eredmény, melyet az általam feltalált

kárpáti Élet-Elixir

Angol- Német- és Franciaországban a számtalan, azonban legtöbbnyire eredménytelen, gyógyszerek közt kivivott, másrészről a tömeges megrendelések, valamint ezrekre menő hires férfiak, köztük ő királyi fensége a Walesi herczeg (angol trónörökös,) és tanárok által kiállitott elismerő és köszönő levelek arra inditottak, hogy magyar hazámban is raktárakat állitsak. Ily raktárt állitottam fel. Kolozsvár város és vidéke részére **Vogel Károly** és **Dietrich Sámuel** uraknál. Évekig tartó fáradhatlan szorgalommal összekötött alapos tanulmányok folytán fedezhettem csak fel a Kárpát füvek s növények gyógyalkatait, melyek szaklapok kivonatai szerint felülmulhatlanoknak tüntek ki a következő betegségekben. Bámulatos eredmény a láznál, bármily idült legyen is az, cholera és hányszékelés gyors elmulása, biztos szer rosz emésztés, **gyomorgyengeség, hányás, étvágyhiány** és **nyálkásodás** ellen: még beteg emberek is biztos számithatnak hosszu életre ezen ELET-ELIXIR használata mellett.

Laibach, 1878. szeptember 2.

A Boszniából jött sulyos gyomorbajokban szenvedők, melyek az Ön kárpáti Élet-Elixirjét használták, mind kiépültek. Most ujabban 1000 üveggel kérek küldeni.

Dr. Kolorits Ferencz, főcsebész.

A részemre próba gyanánt küldött 20 üveg Elixirt, mindennemü gyomorgyengeség ellen sikerrel alkalmazva, felhasználtam. Ez eredmény és kivánata folytán az ön által felfedezett Élet-Elixirt a konstantinápolyi egészségügyi igazgatóságnak legmelegebben ajánlottam. — 500 üvegnek azonnal elküldését kérem.

Mustafa bassa, ezr. és erzerumi főtörzsorvos.

Sürgöny. Fuchs urnak Malaczkán, Magyarország. Küldjön azonnal 100 üveg Elixirt, az első küldeményt tábori kórodámban már felhasználtam. Kalafát, 1868. január 10.

Dr. Brankovics Sándor.

„Journal de Genéve" 1876. okt. 18 káról:

Fuchs B. ur által Mulaczkáról (Magyarország) Dr. Girardin helyet. tanárhoz küldött Élet-Elixir a kórodán megvizsgáltatván, — alkalmaztatott étvágy hiány, emésztési gyengeségek és gyomor bajoknál — eddig el nem ért eredményeket vivott ki.

„Le Gazetta de France" Páris. 1877. jan. 3.

Fuchs B. ur által feltalált Élet-Elixir gyógyereje a helybeli egyetem orvosi karánál megvizsgáltatott, alkalmazását eddig el nem ért siker koronázta, emészthetési gyengeség és emésztés hiányánál. Ezen eredmény folyományaként megengedtetett malaczkai lakos Fuchs B. urnak az általa feltalált Élet-Elixirt Franciaországban elárusithatni.

Prága, 1879. junius 10. A már elhasznált 10 palaczk Élet-Elixir oly kedvező hatást gyakorolt gyomorhurutomra, hogy indittatva vagyok abból ezennel még 25 palaczkot rendelni.

Dr. Rieger.

Caslau, 1879. ápril 18. Egy barátomnak köszönöm önnek czimét, s kérem az annyira földicsért kárpáti Elixirből nekem 3 palaczkot küldeni.

Joachimovich Venczel, cs. kir. járásbiró.

Nagy-Kikinda, 1879. ápril 29. Ezennel bátorkodom legmelegebb hálát mondani önnek a valódi Élet-Elixirje által tökéletesen meggyógyult sok éves hideglázamért.

Petrovics György, gabnakereskedő.

Karlowitz, 1879. junius 1. Tekintetes úr! Ezennel nyilvánosan mondok önnek hálát az ön által készitett Élet-Elixir gyógyhatása miatt; gyomorbajomat több orvos sem tudta megszüntetni, s most visszanyert egészségem mellett egészen újjászülöttnek érezem magam.

Ivackovich Prokop, patriárcha.

Újvidék, 1879. junius 16. Küldjön ön azonnal vaspályán 50 palaczk Élet-Elixirt, mert több hideglázbetegen már javulásnak indult.

Dr. Med. Jovanovich Ferencz.

Pancsova, 1879. junius 20. Igen tisztelt uram! Nőm, a ki akut gyomorbajával már több fürdőt látogatott meg, többek közt Karlsbadot (Csehország) is, nem tudott gyógyulást nyerni; egyik fivérem Belgrádban **Dilber gyógyszerészhez** utasitott **Belgrádban,** a ki önnek főraktárosa, a mire 10 palaczk Élet-Elixirt hozattam, melynek jótékony hatását nem tudom pénzzel megfizetni; mert az életnek egészség nélkül nincs értéke. Fogadja az én és már egészséges nőm legbensőbb háláját, s tartsa meg önt a mindenható még sokáig az emberiség javára.

Milotinovics János, szálloda tulajdonos.

Zágráb, 1879. junius 18. A küldött 40 palaczk Élet Elixirt több barátommal osztottam meg s teljesen meg vagyunk vele elégedve; minden este és reggel egy—egy evőkanállal vettünk belőle, étvágyunk mindig egyaránt pompás volt; szivesen kérem, küldjön az én czimem alatt még 50 palaczkot.

Báró Rauch.

Dijakovár, 1879. junius 17. Csak három nap óta fogyott el önnek Elixirje, s már étvágyhiányt érezek. Kérem postán nekem ismét 50 palaczk Élet-Elixirt küldeni.

Strossmayer, püspök.

Egy üveg ára csomagolással 1 frt.

FUCHS B., Malaczkán, a Karpát alján.

Épen most jelent meg

és Kolozsvárt

Stein János

könyvkereskedésében kapható:

A székelyek Scytha-Hun

EREDETÜSÉGE

és az ellenvélemények.

Irta Dr. NAGY JÁNOS. Nagy 8-ad rét.

Ára 70 kr.

Megrendelési felhivás

jelesebb folyóiratok 1880. évi folyamára

melyek **Kolozsvárt**

STEIN JÁNOS könyv- és zeneműkereskedése által

megszerezhetők.

I.

„Illustrirte Chronik der Zeit"

Az „Illustrirte Chronik der Zeit" mely az éppen most megjelent első füzettel **kilenczedik** évfolyamába lép, a legkedveltebb és legelterjedtebb **családi lapok** közé sorozható; olvasó közönsége mindegyre szaporodván a legnagyobb számban megjelenő lapokhoz tartozik. Ily nagy elterjedettségét nemcsak **igazán olcsó ára,** hanem folytonos törekvése által, válogatott tartalom mellett szépnél szebb illustrátiokat nyujthatni, vívta ki. Tapasztalt elismerés által serkentve e lap intézői továbbra is azon lesznek a legjelesebbel, a legszebbel és lehető legtöbbel szolgálhatni. Mint eddig, ugy ezután is a legkedveltebb irók fognak közremüködni, számos müvészi illustratio fogja a szöveget szemléltetni, valamint a mulattató és oktató tartalmára a legnagyobb gond és figyelem lesz forditva. Tartalmazandja és ismertetendi a haladásokat és legujabb jelenségeket az ipar gazdaság, háztartás valamint a természettudományok köréből.

Az „Illustrirte Chronik der Zeit" 1880. évi folyama

megjelen 2 hetenként 26 füzetben, füzetenként 2 hasábos 20 oldal **tartalommal.**

Egy füzet ára csak 12 kr.

Minden előfizetőnek az év folyam lejártával **jutalmúl** egy müvészi kivitelü nagy olajnyomatú kép

„AZ ANYA KINCSE"

(KIESEL C. festménye, 45 centimeter széles, 54 centimeter magas) csekély **1** frt **60** kr. utánfizetés mellett adatik mely jutalom kép bolti ára különben **12** frt.

Stein János

könyv- és zeneműkereskedése Kolozsvárt.

Stein János

magyar királyi egyetemi nyomd. könyvkereskedésében

Kolozsvárt

a magyar királyi egyetem összes tudomány-karánál használandó mindenféle egyetemi tan- és segéd-könyvek

jutányos áron kaphatók.

Könyvjegyzékek a tudományos irodalom minden szakából ingyen és bérmentve.

BRAHMS és JOACHIM zeneszerzeményei

Kaphatók:

Stein János

zeneműkereskedésében

Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.